

Raport științific

privind implementarea proiectului in perioada iulie – decembrie 2017

În perioada iulie-decembrie 2017, activitățile în cadrul proiectului *Schimbare și continuitate: administrația publică și corpul funcționarilor publici din Transilvania înainte și după Primul Război Mondial (1910-1925)* (UEFISCDI PN-III-P4-ID-PCE-2016-0390) au debutat și s-au desfășurat în conformitate cu planul propus la contractare, atât din punct de vedere al cercetării, cât și al diseminării rezultatelor. Echipa a avut inițial patru membri (directorul de proiect și cercetătorii post-doctorali), iar de la jumătatea lunii octombrie 2017 au mai fost angajați trei membri (doi masteranzi și un doctorand).

A. ACTIVITATEA DE CERCETARE FUNDAMENTALĂ

Activitatea de cercetare fundamentală a avut ca obiectiv principal realizarea primilor pași în direcția identificării schimbărilor structurale și funcționale din administrația publică a Transilvaniei între 1910-1925, în cadrul următoarelor activități:

1. Construcția unui corpus normativ format din legi, regulamente și ordonanțe privind administrația publică la nivel comitatens/județean emise de Regatul Ungariei, Consiliul Dirigent și Regatul României între 1910-1924 (inclusiv legile anterioare anului 1910 aflate în vigoare la acel moment). Identificarea acestor acte în presa oficială a timpului (*Budapesti Közlöny, Gazeta Oficială a Consiliului Dirigent, Monitorul Oficial al României*) a fost definitivată în proporție de 90% (1910-1916 și 1919-1923), este în curs extragerea textelor. Va fi necesară, în perioada următoare, o muncă de prelucrare, care să transforme această colecție de acte normative într-un produs edit. Din fericire, mare parte a acestor publicații sunt accesibile electronic. În acest punct dorim să semnalăm problemele pe care le ridică lipsa de funcționalitate și perioadele lungi de inactivitate ale site-ului <http://www.digibuc.ro>, care găzduiește singura colecție istorică digitizată a *Monitorului Oficial al României*, și care nu mai este accesibil de la sfârșitul lunii septembrie 2017, invocându-se probleme de mentenanță. Din fericire, observând fluctuațiile tehnice, membrii proiectului au descărcat din timp colecția *Monitorului Oficial al României* pentru perioada 1919-1922, dar imposibilitatea accesării on-line și a raportării la un URL fix vor afecta catalogul final al corpusului normativ, în care am dori ca fiecare act aflat într-un periodic deja digitizat să beneficieze de o trimitere electronică utilizabilă și de alți cercetători.

2. Parcurgerea literaturii de specialitate și a arhivelor. Această activitate, ce se va prelungi, evident, pe întreaga durată a proiectului, a debutat prin realizarea unei colecții digitizate prin fotografiere a inventarelor fondurilor administrative păstrate la serviciile județene ale Arhivelor Naționale din Transilvania

(comitate, județe, prefecturi), a inventarelor fondurilor Consiliul Dirigent și Ministerul de Interne (păstrate la Arhivele Naționale Istorice Centrale din București) sau a celor conexe (asociații ale funcționarilor publici). La momentul redactării acestui raport am acoperit toate județele Transilvaniei exceptând Sibiu și Caraș-Severin. Acestea din urmă vor fi vizitate și inventarele aferente prelucrate în luna decembrie 2017. De asemenea, am acoperit fondul Consiliului Dirigent și cel al Ministerului de Interne. Menționăm că o parte dintre inventare, atât la serviciile județene, cât și la ANICB erau deja digitizate și au fost astfel preluate de pe site-ul Arhivelor Naționale, dar pentru majoritatea materialelor, peste 70%, au fost necesare deplasări la sediul arhivelor. În acest fel am realizat o colecție de cca. 15.000 imagini formată exclusiv din inventarele fondurilor administrative, pe care le putem acum accesa facil și al căror conținut îl putem compara în termeni cantitativi și tematici, pentru a putea selecta acele direcții de cercetare care beneficiază și de suport arhivistic.

Alături de inventare au mai fost digitizate și s-a început extragerea informației din registrele de personal și salarii ale comitatelor/județelor Cluj și Bistrița-Năsăud. Până la 1918 anuarele funcționărești ale Regatului Ungariei permit identificarea facilă a mișcării funcționarilor în oficii. După 1918, cea mai bună imagine a dinamicii interne a serviciului administrativ este redată de aceste registre de salarii. Ele urmează să fie extrase pentru cât mai multe dintre județele Transilvaniei (nu s-au păstrat peste tot), iar conținutul lor comparat cu documentele păstrate în fondul Ministerului de Interne, pentru a reconstitui personalul administrativ și dinamica sa în posturi între 1919-1924.

În ceea ce privește literatura de specialitate, aceasta a fost consultată atât în țară, cât și în cadrul stagiilor de cercetare în străinătate detaliate mai jos la punctul B. Menționăm aici că, din păcate, bibliotecile centrale universitare din Cluj și București nu dețin întotdeauna lucrări elaborate la nivel județean, unele cu pronunțat caracter biografic și prosopografic, redactate în ultimii ani, astfel încât deplasările pentru cercetare arhivistică se suprapun, nu de puține ori, cu stagiile bibliografice.

3. Construcția tabelului multilingv de funcții. Funcțiile administrative apar menționate și înainte de 1918, în literatura și presa timpului, în cel puțin trei limbi (maghiară, română, germană). Începând cu anul 1919 denumirile lor oficiale au fost schimbate din maghiară în română, dar forme corupte și traduceri aproximative au continuat să fie utilizate. Mai mult, istoriografia română nu a fost niciodată preocupată să ofere un tablou general al echivalărilor lingvistice, inclusiv într-o limbă de circulație internațională, ceea ce a condus, până astăzi, la dificultăți și la o lipsă de standardizare a traducerilor din maghiară/română în engleză. De aici a pornit intenția noastră de realizare a unui instrument de referință pentru viitoarele cercetări. În aceste prime luni ale proiectului am definitivat traducerea în/din română – maghiară – engleză a funcțiilor administrative de la nivelul comitatens/județean. Catalogul urmează să fie completat cu limba germană, revăzut și verificat de specialiști din spațiul german și anglo-saxon, iar la finalul proiectului va fi publicat în forma definitivă, atât electronic cât și în formă tipărită.

4. Realizarea unei baze de date a funcționarilor publici din Transilvania între 1910-1925. După cum menționam anterior, pentru perioada 1910-1918 conținutul bazei de date a fost realizat în conformitate cu anuarele administrative ale Regatului Ungariei, cu precizarea că am urmărit și carierele funcționarilor înainte de 1910, deci pe viitor este posibilă reconstituirea traseului profesional în administrație al funcționarilor care au activat în administrație între 1910-1918. Tot pentru această categorie de funcționari, am comparat listele cu catalogul membrilor Parlamentului Ungariei realizat în cadrul unui proiect anterior, astfel încât știm care dintre ei au fost membri ai Parlamentului și, bineînțeles, datele biografice aferente. Pentru perioada 1919-1925 avem o imagine relativ coerentă a succesiunii prefectilor, iar pentru funcțiile inferioare vom folosi, după cum menționam anterior, registrele de salarii din fondurile prefecturilor și documentele din fondurile Consiliului Dirigent și Ministerului de Interne. Referitor la acesta din urmă, amintim că cercetările la ANICB au început mai târziu, începând cu 1 noiembrie 2017, deoarece sala de studiu a ANICB nu a fost deschisă publicului până la definitivarea lucrărilor de renovare. Până în acest moment, cercetarea la ANICB a constat în consultarea și fotografierea unor inventare, care nu se sunt disponibile pe site-ul Arhivelor Naționale (Consiliul Dirigent, inv. 1114, Ministerul de Interne. Diviziunea Administrativă, inv. 330, 331), identificarea dosarelor de cercetat din aceste fonduri, cât și din alte fonduri al căror inventar este disponibil online (Ministerul de Interne – Direcția Contabilității, inv. 3133, Direcția Generală a Poliției, vol. I, inv. 2349) și începerea procesului de extragere a informației din fondul Consiliului Dirigent.

B. STAGII DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

1. Stagii de cercetare arhivistică.

Stagiile de cercetare arhivistică au debutat încă din luna august 2017 și vor continua până în luna decembrie 2017. Membrii proiectului au desfășurat activități de cercetare arhivistică după cum urmează:

Edina Gál la Serviciile Județene Bihor, Alba, Bistrița-Năsăud și Brașov ale Arhivelor Naționale.

Timea Longaver la Serviciile Județene Hunedoara, Maramureș, Satu Mare ale Arhivelor Naționale.

Csaba Horváth la Serviciile Județene Cluj, Harghita și Covasna ale Arhivelor Naționale.

Andrei Sora la Arhivele Naționale Istorice Centrale din București.

Vlad Popovici la Serviciile Județene Sălaj, Bistrița-Năsăud, Sibiu și Caraș-Severin ale Arhivelor Naționale (ultimele două programate în decembrie 2017).

Ovidiu Iudean la Serviciul Județean Bistrița-Năsăud al Arhivelor Naționale.

Prin intermediul unor colaboratori voluntari, doctoranzi, au fost obținute și materialele necesare de la Serviciile Județene Timiș, Arad și Mureș ale Arhivelor Naționale.

În cadrul acestor stagii au fost consultate și fotografiate într-o primă etapă inventarele fondurilor de interes major. Într-o a doua etapă, începută în noiembrie 2017, în urma analizei conținutului fondurilor am inițiat accesarea și prelucrarea materialului arhivistic pentru fondurile prefecturilor Bistrița-Năsăud și Cluj,

precum și pentru fondul Consiliului Dirigent (ANICB). Pentru începutul anului 2018 intenționăm să extindem cercetările înspre restul județelor, prioritar spre Alba, Sălaj și Maramureș.

2. Stagii de cercetare bibliografică

Stagiile de cercetare bibliografică au fost realizate la Budapesta (Judit Pál, 23-28 octombrie și 27 noiembrie-2 decembrie) și Debrecen (Edina Gál, Timea Longaver, 5-11 noiembrie) și au avut ca obiect prioritar literatura maghiară de specialitate asupra subiectului și literatura maghiară de epocă, ambele mai greu disponibile în bibliotecile din România.

C. LIVRABILE, REZULTATE ȘTIINȚIFICE ȘI DISEMINARE (PUBLICAȚII ȘI REUNIUNI ȘTIINȚIFICE)

În acest moment, proiectul fiind la început, ne-am orientat pe de o parte spre livrabile și produse științifice care să susțină dezvoltarea cercetării, pe de altă parte spre realizarea indicatorilor scientometrici minimali propuși (2 studii în reviste indexate în baze de date internaționale, un studiu într-un volum și participarea la o conferință).

Livrabilele prevăzute și indicatorii scientometrici prevăzuți au fost în întregime realizate/ți.

Ca livrabile enumerăm:

- Tabelul cu echivalările lingvistice ale funcțiilor în limbile română – maghiară – engleză;
- Catalogul funcționarilor comitatensi din Transilvania între 1910-1918;
- Listă de acte normative privind administrația publică, cu trimiteri on-line.
- Site-ul proiectului, care funcționează la o adresă cunoscută, cu extensie internațională, în limba engleză.
- Publicații de specialitate, după cum urmează:

Studii trimise spre publicare în reviste indexate în baze de date internaționale:

Andrei Florin Sora, *Opinii și proiecte în spațiul public din noile provincii ale României Mari privind administrația locală și relația cu administrația centrală, între 1918 și 1920*, în „Studii și Articole de Istorie”, LXXXV, 2018 (trimis spre publicare).

Vlad Popovici, *Un funcționar și preocupările sale în afara oficiului – Ioan Corbu (1873-1954)*, în „Anuarul Institutului de Istorie `George Barițiu` din Cluj-Napoca”, LVII, 2018 (trimis spre publicare).

Studii în volume publicate în afara țării:

Vlad Popovici, *The reorganization of the Romanian National Party in rural areas of Lower Alba County prior to parliamentary elections in 1919*, in vol. Sorin Radu, Oliver Jens Schmidt, *Politics and Peasants in Interwar Romania*, Cambridge Scholars Publishing, 2017, p. 329-354. ISBN (13): 978-1-4438-9383-1.

Manifestări științifice naționale și internaționale:

Judit Pál, Vlad Popovici, *Parliamentary life-courses. The Transylvanian members of the 19th century Hungarian Parliament as seen through a prosopographical inter-relational database*, 69e Congrès de la CIHAE (Commission Internationale pour l'Histoire des Assemblées d'Etat – International Commission for the History of Representative and Parliamentary Institutions), Orléans și Blois 5-7 septembrie, Paris 8 septembrie 2017.

Andrei Sora, participare la masa rotundă *Elites, partis et la recherche de l'intégrité dans la politique roumaine – causes, évolutions, conséquences*, Intégrité et anticorruption dans les démocraties européennes. Enjeux, réformes et controverses, Universitatea din București, Facultatea de Științe Politice, CEREFREA, 6 octombrie 2017

Vlad Popovici, *Elită sau clasă de mijloc? „Elita” românească din Transilvania și Ungaria secolului al XIX-lea și începutului de secol XX în perspectivă istoriografică, între „național” și „social”, Elitele puterii – puterea elitelor în spațiul românesc (secolele XV-XX)*, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 12-13 octombrie 2017.

Judit Pál, *Transylvania and the Settlement. „Conflict and Cooperation: 150 Years of the Austro-Hungarian Settlement”*, Hungarian Academy of Sciences. Institute of History, 30 noiembrie – 1 decembrie 2017.

Andrei Sora, *Au-delà des apparences. La « circulation » de l'institution préfectorale française dans les Pays Roumains/Roumanie dans le long XIXe siècle*, Territorial Governance and State Representatives in the Long 19th Century. Circulation of Knowledge, Models and Men, Open Universiteit Brussels, Université Rennes 2, Institut Universitaire de France, 6-8 decembrie 2017.

Alte livrabile

Judit Pál și Vlad Popovici au propus și vor organiza o sesiune dublă (10 participanți), în cadrul European Social Science History Conference 2018, Queen`s University Belfast, 4-9 aprilie 2018, dedicată schimbărilor în administrația publică, în spațiul central și est-european, între 1917-1921: Walking the Line between Great Opportunities and Broken Careers: the Administrative and Political Elite in Central and Eastern Europe in the Years 1917-1921 (<https://esshc.socialhistory.org/esshc-user/programme?textsearch=kladiwa>).

D. CONCLUZII

Din punct de vedere al managementului proiectului și al evoluției activității de cercetare, atât directorul de proiect, cât și membrii echipei s-au achitat de îndatoririle și obligațiile asumate în proiectul inițial. Accentul a căzut, în primele șase luni, pe construcția cadrului cercetării, colectarea instrumentelor arhivistice și a informației bibliografice esențiale, precum și pregătirea acelor livrabile care vor fi utilizate ca instrumente de cercetare atât pentru acest proiect, cât și ulterior pentru orice cercetător interesat. S-a trecut

deja în etapa colectării informației prosopografice privind funcționarii, proces care va continua pe parcursul anului 2018.

Din punct de vedere al atingerii criteriilor scientometrice, ne încadrăm în evaluările inițiale ale proiectului și în cerințele autorității contractante, prin studiile publicate în reviste indexate în baze de date internaționale și în volume internaționale. Subliniem faptul că titlurile menționate în secțiunea „C” a raportului sunt doar cele publicate sau trimise pentru publicare. Pe lângă acestea, membrii echipei sunt autori ai mai multor studii aflate încă în manuscris, datorită stadiului incipient al cercetării.

Cluj-Napoca, noiembrie 2017

Director proiect,
Prof. Dr. Judit Pál

